

'Tổng thống Trump': Tâm trạng giới lãnh đạo Việt Nam ra sao?

Phạm Chí Dũng

Không hoan hỉ, không thể hoan hỉ - có thể cho đó là tâm trạng chung của giới lãnh đạo Việt Nam, cho dù vì lẽ Trump thắng và thời gian chuyển tiếp giữa hai tổng thống Hoa Kỳ sẽ khiến công an Việt Nam cho rằng có cơ hội nhiều hơn để tranh thủ đàn áp giới đấu tranh dân chủ và nhân quyền trong nước.

Những ngày sau hiện tượng "Tổng thống Trump", một bầu không khí im lặng có vẻ lạ lùng bao trùm lên các tòa nhà của Văn phòng Tổng Bí thư, Chủ tịch nước và Thủ tướng chính phủ Việt Nam. Rất đặc biệt, hai hiện tượng này diễn ra ngay sau khi Thường trực Ban Bí thư Đinh Thế Huynh sang Washington trước ngày bầu cử tổng thống Mỹ với thông điệp sớm "Mời tổng thống mới của Mỹ sang thăm Việt Nam".

Một hiện tượng khá đặc biệt khác là trong ngày bầu cử tổng thống Mỹ, một trang mạng dư luận viên ở Việt Nam đã tổ chức theo dõi và tường thuật rất sát sao kết quả bầu cử ở từng tiểu bang. Trước đó, chính trang dư luận viên này đã từng đe dọa là nếu Hillary thắng thì giới đấu tranh dân chủ nhân quyền còn chút hy vọng, còn nếu Trump thắng thì hết hẳn hy vọng.

Ngoài lời chúc mừng thuần túy công thức của Chủ tịch nước và Thủ tướng chính phủ Việt Nam gửi Donald Trump, không thấy một quan chức cao cấp nào hé môi. Có lẽ những phản ứng sôi nổi nhất chỉ diễn ra trong các cuộc họp kín của Bộ Chính trị, nhưng không thoát nổi lên mặt báo chí. Dường như tất cả đều bị kiểm chế bởi thói quen phải dè dặt và cảnh giác tối đa trước một biến động đủ lớn có thể sẽ trở thành biến cố.

Thất vọng!

Lý do đơn giản nhất để giải thích cho tâm lý thất vọng trên cũng là nguyên do chung của cả thế giới: Clinton là người mà cả giới cầm quyền và cả giới đấu tranh dân chủ ở Việt Nam còn có thể dự đoán được chính sách và tình cảm, trong khi với Trump thì không. Thậm chí không một chút nào!

Nếu ngay cả một số tờ báo Mỹ còn phải cho rằng sau khi Trump trở thành tổng thống, tương lai nước Mỹ sẽ bất định, thậm chí có thể trở thành một bi kịch, thì chẳng có gì đáng ngạc nhiên khi người ta thấy xuất hiện trên mặt báo chí nhà nước nhiều lời thở than của giới chuyên gia và quan chức cấp bộ Việt Nam mà hầu hết đều tỏ ra lo ngại, về thực chất là lo sợ, cho một tương lai TPP chẳng đến đâu.

Bài trả lời phỏng vấn báo nhà nước của Bộ trưởng Công Thương Trần Tuấn Anh là một ví dụ điển hình. Viên bộ trưởng chịu trách nhiệm về kinh tế này đã cẩn trọng đến nỗi bất chấp những câu hỏi dồn dập không chịu buông tha của báo giới, ông ta không dám đưa ra một dự đoán nào về chính sách của Tổng thống Trump và những gì có thể liên quan đến Việt Nam. Các câu trả lời đều cực kỳ dè dặt và nước đôi.

Việt Nam đang chơi vơi. Hẳn là thế, rất chơi vơi giữa ngã ba đường, trong quan hệ đu dây giữa Hoa Kỳ và Trung cộng.

Lại càng chông chênh hơn khi thế đu dây ấy bắt chợt trở nên mất thăng bằng. Thậm chí có thể cần tính đến chuyện phải đu lại từ đầu.

Có lẽ cho đến giờ này, một số lãnh đạo Việt Nam mới nhận ra rằng họ đã bỏ phí thời gian và thời cơ để giành được nhiều thứ hơn trong cuộc chơi với đảng Dân chủ của Obama. Họ đã hoài phí đến 8 năm trời để trả treo từng chút về nhân quyền, để thực thi chính sách “đổi nhân quyền lấy kinh tế”, nhưng lại kém thành tâm đến mức chính những người bị coi là cởi mở lẫn nhẹ dạ thái quá như Obama cũng bị khựng lại.

Còn sắp tới, cuộc chơi của chế độ Việt Nam với người Mỹ sẽ không còn là với đảng Dân chủ để đoán và có vẻ mềm mỏng thái quá, mà là với một Tổng thống Trump không biết đầu mà lờng và một đảng Cộng Hòa nắm quyền kiểm soát cả Thượng viện lẫn Hạ viện cùng quan điểm cứng rắn truyền thống, đặc biệt là cứng rắn về nhân quyền.

Hiện thời, tình thế cực kỳ treó ngoe. Khác hẳn năm 2007, cho tới lúc này Việt Nam vẫn chưa vào được TPP, kinh tế què quặt và luôn kề miệng hổ, trong lúc giới lãnh đạo ngày càng lo sợ Trung cộng sẽ ra tay với các đảo quân sự ở Biển Đông, và chưa bao giờ Hà Nội cần đến hải quân Hoa Kỳ nhiều như lúc này.

Giữa ngã ba đường ấy, tất nhiên nhà cầm quyền và công an Việt Nam vẫn có thể thoả mái đàn áp giới đấu tranh dân chủ nhân quyền nếu họ muốn và có đủ “quyết tâm chính trị” để làm việc đó.

Nhưng sau đàn áp sẽ là con số 0 to tướng. Họ sẽ không nhận được gì hết!